

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ

ฉบับวันจันทร์ที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2560

ศูนย์ปฏิบัติการน้ำ สุภัยแล้ง-น้ำท่วม

ใกล้เข้าสู่สภาวะ “ฝนทิ้งช่วง” กรมชลประทานปรับเพิ่มแผนการระบายน้ำจากเขื่อนภูมิพลและเขื่อนสิริกิติ์ ผ่านการเฝ้าติดตามสถานการณ์น้ำของ “ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ (SWOC)”

ปลายเดือนมิถุนายนที่ผ่านมา...สถานการณ์อ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และขนาดกลางทั่วประเทศ มีปริมาณน้ำในอ่างรวม 41,974 ล้านลูกบาศก์เมตร (ลบ.ม.) คิดเป็นร้อยละ 56 ของความจุอ่างรวมกันทั้งหมด มากกว่าปี 2559 รวม 9,634 ล้าน ลบ.ม. เป็นน้ำใช้การได้ 18,155 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 35 (ปี 2559 มีน้ำใช้การได้ 8,521 ล้าน ลบ.ม.) สามารถรองรับน้ำได้อีกกว่า 33,238 ล้าน ลบ.ม.

เฉพาะลุ่มน้ำเจ้าพระยา 4 เขื่อนหลักมีปริมาณน้ำรวมกันทั้งสิ้น 11,415 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 46 ของความจุอ่างรวมกันทั้งหมด...ปริมาณน้ำมากกว่าปี 2559 รวม 3,402 ล้าน ลบ.ม. มีปริมาณน้ำใช้การได้ 4,719 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 26 (ปี 2559 มีน้ำใช้การได้ 1,317 ล้าน ลบ.ม.) สามารถรองรับน้ำได้อีกกว่า 13,456 ล้าน ลบ.ม.

สำหรับสภาพน้ำท่าในแม่น้ำสายหลัก ส่วนใหญ่ยังอยู่ในเกณฑ์ปกติ...ระดับน้ำยังต่ำกว่าตลิ่งและสามารถรองรับน้ำได้อีกมาก อาทิ แม่น้ำปิง ที่สถานี P.1 อ.เมืองเชียงใหม่ ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 2.55 เมตร, สถานี P.7A อ.เมืองกำแพงเพชร ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 5.71 เมตร และสถานี P.17 อ.บรรพตพิสัย จ.นครสวรรค์ ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 3.30 เมตร ...แม่น้ำวัง ที่สถานี W.1C อ.เมืองลำปาง ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 4.88 เมตร...แม่น้ำยม ที่สถานี Y.1C อ.เมือง จ.แพร่ ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 7.72 เมตร และสถานี Y.4 อ.เมือง จ.สุโขทัย ระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่ง 5.88 เมตร ฯลฯ

ทั้งนี้...ปริมาณน้ำทั้งหมดจะไหลมารวมกันที่แม่น้ำเจ้าพระยา จังหวัดนครสวรรค์ โดยที่สถานี C.2 อำเภอเมืองนครสวรรค์ ระดับน้ำยังต่ำกว่าตลิ่ง 6.32 เมตร...กรมชลประทานได้ควบคุมปริมาณน้ำไหลผ่านเขื่อนเจ้าพระยาในเกณฑ์ 484 ลบ.ม.ต่อวินาที ยังไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่ด้านท้ายเขื่อน

เหล่านี้คือภาพปริมาณน้ำที่นำไปสู่การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำฝน เพื่อรักษาระบบนิเวศ และสนับสนุนการใช้น้ำเพื่อการเพาะปลูก ใช้อุปโภคบริโภคอย่างสมดุลทุกด้าน

อีกทั้งยังเป็นข้อมูลสนับสนุนสำคัญในพื้นที่บริหารจัดการน้ำ ตัวอย่าง “บางระกำโมเดล” กรมชลประทานได้มีการบริหารจัดการ 2 แนวทาง

หนึ่ง...แนวทางการบริหารจัดการไม่ใช้สิ่งก่อสร้าง ดำเนินการตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้สั่งการในคราวที่เดินทางมาตรวจราชการ ที่ อ.บางระกำ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559 ให้กรมชลประทานปรับปรุงปฏิบัติการเพาะปลูกข้าวนาปีในพื้นที่ลุ่มต่ำ 265,000 ไร่ เร็วขึ้นมาเป็น 1 เมษายน 2560 เพื่อให้เกษตรกรได้เก็บเกี่ยวก่อนฤดูน้ำหลากและใช้เป็นพื้นที่หนองน้ำให้กับพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างได้ประมาณ 400 ล้านลูกบาศก์เมตรปัจจุบัน “เกษตรกร” ได้เพาะปลูกเต็มพื้นที่แล้ว และจะเก็บเกี่ยวก่อนช่วง “น้ำหลาก”

สอง...มาตรการใช้สิ่งก่อสร้าง โดยการเพิ่มการระบายน้ำคลองเมมหรือแม่น้ำยมสายเก่า ปรับปรุงสะพานแม่ระหัน ต.บ้านกร่าง อ.เมือง จ.พิษณุโลก ซึ่งเดิมมีความยาวเพียง 24 เมตร ระบายน้ำได้ 120 ลบ.ม.ต่อวินาที ในขณะที่คลองเมมมีความกว้าง 100 ม. ระบายน้ำได้สูงสุด 300 ลบ.ม.ต่อวินาที ก็แก้ปัญหาเฉพาะหน้าด้วยการขุดเปิดทางน้ำและวางสะพาน Bailey ชั่วคราว เพิ่มการระบายน้ำได้เป็น 250 ลบ.ม.ต่อวินาที พร้อมรับสถานการณ์น้ำหลากที่จะเกิดขึ้นช่วงเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม 2560 ให้ได้ไปก่อน

“ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ” ตั้งอยู่ภายในอาคาร 99 ปี หม่อมหลวงชูชาติ กำภู กรมชลประทาน สามเสน กรุงเทพฯ ก่อสร้างขึ้นใหม่ เพื่อใช้เป็นศูนย์บัญชาการทั้งในภาวะ “น้ำท่วม” และ “น้ำแล้ง”

ประกอบด้วย 3 ส่วนหลัก ส่วนแรก...เป็นข้อมูลพื้นฐาน หรือ ข้อมูลกลาง ที่ทุกหน่วยงานน้ำมีเหมือนกัน โดยเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน เช่น ข้อมูลด้านสภาพอากาศ ปริมาณน้ำในแม่น้ำ...เขื่อน...อ่างเก็บน้ำ

ส่วนที่สอง...เป็นหัวใจที่ทำให้เป็นอัจฉริยะ จากประสบการณ์การชลประทานได้สร้างเป็นแบบจำลองทางคณิตศาสตร์ เพื่อคาดการณ์สถานการณ์น้ำทั้งระยะสั้น...ระยะยาว เช่น ปีนี้สภาพฝนมากกว่าปกติเล็กน้อย แต่ปลายปีฝนน้อยเนื่องจากปรากฏการณ์เอลนีโญอ่อนๆ จะวางแผน ถ้าฝนตกหนักจะระบายน้ำเท่าไรเก็บน้ำเท่าไร ปรับปรุงข้อมูลตลอดเวลา เพื่อผู้บริหารตัดสินใจอย่างถูกต้อง

ส่วนสุดท้าย...เป็นการขับเคลื่อน เพื่อการแก้ปัญหาได้รวดเร็ว ตรงจุด ลดความเสียหายน้อยที่สุด

สัญญา เกตุวรชัย อธิบดีกรมชลประทาน ย้ำว่า ตรงนี้...เหมือนห้องควบคุมสั่งการหน่วยชลประทานในพื้นที่ทั้งหมด ทั้งแจ้งเตือน สั่งการ และรับทราบปัญหา ข้อขัดข้อง...ข้อเสนอแนะจากพื้นที่ ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้เห็นภาพได้ชัดเจน ภายใต้อิสระแกนของศูนย์ เป็นภาษาอังกฤษว่า “FAST”

“F” คือ “Fusion database” หมายถึง รวมศูนย์ข้อมูลมีการบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ... “A” คือ “Accurate technique” หมายถึง ถูกต้องตามหลักวิชาการ... “S” คือ “Speedy process” หมายถึง กระบวนการทำงานที่รวดเร็ว และ “T” คือ “Targeted solution” หมายถึง บรรลุผลตรงเป้าหมาย

ในภาพใหญ่วันนี้ประเทศไทยมีศูนย์ด้านน้ำอยู่หลายแห่ง เช่น ศูนย์น้ำของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนท.), ศูนย์เมขลาของกรมทรัพยากรน้ำ, ศูนย์ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) รวมทั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของกองทัพ

สัญญาชัย บอกว่า เมื่อครั้งน้ำท่วมภาคใต้ เราต้องวางเครื่องมือ เครื่องสูบน้ำ วางแผนการแก้ปัญหาในภาพรวมในทุกพื้นที่ พร้อมให้คำแนะนำ จึงเป็นทั้งหน่วยวางแผนและปฏิบัติ ทั้งพื้นที่ในและนอกเขตชลประทาน

“การมองเห็นภาพรวมของพื้นที่ สถานการณ์ และสั่งการได้ในทันที จะทำให้ทำงานแก้ปัญหาได้เร็ว ตรงจุด มีประสิทธิภาพ จึงทำให้เกิดศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ...SWOC เชื่อมโยงข้อมูลกับทุกหน่วยงาน”

ข้อมูลที่มีอยู่และการคาดการณ์อนาคตของสภาพดินฟ้าอากาศทำให้เกิดการคิดไปข้างหน้า ทำให้เตรียมการ ติดตามรับมือสถานการณ์ และแก้ปัญหาในทันที ตรงตามเป้าประสงค์ที่ พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คาดหวังไว้ว่า “เกษตรกร”...“ประชาชน” จะได้รับประโยชน์จากศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะแห่งนี้เป็นอย่างมาก

“การแจ้งเตือนภัยด้านน้ำเป็นไปด้วยความรวดเร็ว แม่นยำมากขึ้น ...หน่วยที่เกี่ยวข้องลงพื้นที่นำเครื่องมือไปช่วยเหลือลดความเสียหาย นอกจากนี้เกษตรกรยังจะสามารถใช้ข้อมูลจากศูนย์แห่งนี้ เพื่อนำไปวางแผนการเพาะปลูกให้สอดคล้องกับสถานการณ์น้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน ช่วยลดความเสียหายต่อผลผลิตได้เป็นอย่างดี”

ในยามวิกฤติ เช่น การระบายน้ำออกจากพื้นที่เมือง เนื่องจากน้ำท่วมขังระบายไม่ทัน อาจมีอุปสรรคจากสิ่งกีดขวางทางน้ำ ชลประทานจะศึกษาข้อมูลการไหลของน้ำ แจ้งเป็นข้อมูลให้ส่วนที่เกี่ยวข้องแก้ไข จะได้ไม่เกิดซ้ำซาก เช่น ที่น้ำท่วมเมื่อต้นปี น้ำท่วมภาคใต้ พบอุปสรรคการระบายน้ำ 111 แห่ง ได้แจ้งให้หน่วยต่างๆเร่งแก้ไข

สัญญาชัย เกตุวรชัย อธิบดีกรมชลประทาน ผাগทั้งทำയാว่า ศูนย์ปฏิบัติการน้ำอัจฉริยะ จะติดตามการทำงานตลอดเวลา 24 ชั่วโมง เกษตรกร...ประชาชนที่เดือดร้อน สามารถติดต่อศูนย์ฯได้ที่สายด่วน “1460” จะมีเจ้าหน้าที่รับข้อมูล และประสานไปยังพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ลดความเสียหายได้อย่างทันทั่วทั้งที่ การบูรณาการ เชื่อมโยงข้อมูลภาพรวมในทางเดียวกันผ่านเทคโนโลยี เห็นค้ำกลางการพัฒนาเมืองสู่นโยบายไทยแลนด์ 4.0 อยู่ไม่น้อยทีเดียว พันธังได้ใหม่ “มหาอุทกภัย”...จะไม่เกิดขึ้นอีกแล้ว?

กลุ่มเกษตรกรทิพย์ ชาวนาพึ่งตนเองครบวงจร

ภาคเกษตรไทยจะปรับตัวก้าวเข้าสู่ยุค 4.0 ได้หรือไม่ แต่วันนี้คงต้องยอมรับการพึ่งพาเครื่องจักรกลทางการเกษตร เราถึงจะสู้เขาได้ เพราะลดต้นทุนได้จริง โดยเฉพาะเรื่องแรงงานที่นับวันหาได้ยากและแพง แต่จะให้เกษตรกรเข้าถึงเครื่องจักรกลได้ ไม่ใช่เรื่องง่าย เนื่องจากขาดเงินทุน...แต่กระนั้นไม่ใช่เรื่องยากเกินจะทำได้ ถ้าเกษตรกรร่วมแรงร่วมใจเหมือนอย่าง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์ข้าวชุมชนบ้านอุ่มแสง จ.ศรีสะเกษ ที่รู้จักกันในนาม กลุ่มเกษตรกรทิพย์...สร้างตัวด้วยลำแข้งของตัวเอง จนหน่วยราชการต้องแห่ขอปักป้ายมีส่วนอวดผลงาน

“กลุ่มเราก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 2547 เพื่อผลิตข้าวอินทรีย์ในพื้นที่ 300 กว่าไร่ เพราะต้องการลดต้นทุน เนื่องจากตอนนั้นมีโครงการรับจำนำข้าว ส่งผลให้ปุ๋ย ยาแพงมาก ทำให้ต้นทุน การผลิตสูงถึงไร่ละ 4,700-4,800 บาท เริ่มแรกเราลดต้นทุนด้วยการทำปุ๋ยหมักไว้ใช้เอง ช่วยลดต้นทุนได้นิดหน่อย แต่ไร่ละ 400 บาท”

ลุงบุญมี สุระโคตร ประธานกลุ่มเกษตรกรทิพย์ เล่าต่ออีกว่า แม้จะลดต้นทุนได้น้อยนิด แต่ด้วยมีวิธีคิดใหม่ ไม่ขายเป็นข้าวเปลือกแต่เอาข้าวไปสีเป็นข้าวสารขายเอง ทำให้ได้ราคาเพิ่มขึ้น 50%...จากขายเป็นข้าวเปลือกได้ กก.ละ 8-9 บาท แต่พอสีเป็นข้าวสารขายเอง ได้ราคา กก.ละ 12 บาท

“เราทำอย่างนี้มาเรื่อยจนได้รับการคัดเลือกให้เป็นสินค้าโอท็อปของจังหวัด และบังเอิญปี 2553 ทาง บริษัทสยามคูโบต้า มีโครงการส่งเสริมให้ปลูกถั่วเหลืองหลังนาเพื่อปรับปรุงดิน มาสอนแนะนำให้เรารู้จักเครื่องจักร เลยได้ความคิดเรื่องควบคุมคุณภาพข้าว ไม่ให้มีข้าวพันธุ์อื่นมาปน สมาชิกเลยตัดสินใจร่วมกันลงขัน 2 แสนบาท วางดาวนซ์ซ็อรถเกี่ยวข้าวมาใช้เป็นครั้งแรก เพราะจ้างรถข้างนอกมักจะมีปัญหาเมล็ดข้าวจากที่อื่นติดมาปนพันธุ์ข้าวของเรา และปีถัดมาได้รับเชิญให้ไปออกร้าน ในงานไทยเฟล็กซ์ ที่เมืองทอง เป็นครั้งแรก มีลูกค้าต่างประเทศสนใจสินค้าของเรา แต่ตอนนั้นเรายังไม่มีใบรับรองเป็นข้าวอินทรีย์ตามมาตรฐานสากล เลย

ต้องกลับมาปรับวิธีการผลิตใหม่ให้ได้มาตรฐานสากล เมื่อได้ใบรับรอง ออกเดอร์สั่งจากต่างประเทศเริ่มเข้ามา”

กำลังผลิตไม่พออนตลาด ความต้องการใช้แรงงานมีมากขึ้น แต่ค่าแรงพุ่งเป็น 300 บาท จำเป็นต้องพึ่งพาเครื่องจักรกลมากขึ้น... ซื้อเพิ่มรถดำนา รถแทรกเตอร์ รวมทั้งเครื่องอัดฟางข้าวโดยใช้เงินกำไรส่วนหนึ่งจากขายข้าวสารอินทรีย์ส่งออก (ปีที่แล้ว 2,500 ตัน) มาเก็บกันไว้เป็นทุนในการไปซื้ออุปกรณ์เครื่องจักรกล และผลจากการใช้เครื่องจักรกลทำนาได้ครบ

วงจร ส่งผลให้ กลุ่มเกษตรกรที่ เคยมีสมาชิกเริ่มแรก 74 คน พื้นที่ทำนา 300 กว่าไร่...13 ปีผ่านไปวันนี้มีสมาชิก 1,258 คน พื้นที่ 20,716 ไร่ จากเคยได้ผลผลิตไร่ละ 400 กก. เพิ่มเป็น 520 กก. จากต้นทุนผลิตไร่ละ 4,300 บาท ลดเหลือ 3,200 บาท กลุ่มเกษตรกรที่ปรับตัวรู้จักใช้เครื่องจักรกล ผลผลิตเพิ่ม 30% ลดต้นทุนได้ 25%...ดูเหมือนประสิทธิภาพของชาวนาจะสูงกว่าเป้าหมายโครงการแปลงใหญ่ของภาครัฐนะท่าน

ถอดบทเรียนวิกฤติต้มยำกุ้ง 20 ปี แห่งการสร้างภูมิคุ้มกันให้เศรษฐกิจไทย

2 ก.ค.2540 เวลา 08.30 น. ย้อนไปเมื่อ 20 ปีก่อน กระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ประกาศ “ลอยตัวค่าเงินบาท” หลังจากที่ “ทุนสำรองทางการระหว่างประเทศ” ที่ไทยมีอยู่ประมาณ 40,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ “เกลี้ยงหน้าตัด” เหลือเศษเงินอยู่เพียง 158 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯเท่านั้น อันเป็นจาก ที่ ธปท.จัดเอาทุนสำรองออกไปต่อสู้กับการโจมตีค่าเงินของกองทุนเก็งกำไร (เฮดจ์ฟันด์) จากทั่วโลก!

ท้ายที่สุดประเทศไทยต้องขอเข้ารับความช่วยเหลือทางการเงินและวิชาการจาก “กองทุนการเงินระหว่างประเทศ” หรือ “ไอเอ็มเอฟ” ยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขทุกอย่างที่ไอเอ็มเอฟหยิบยื่นให้ ถือเป็น “วิกฤติเศรษฐกิจ” ครั้งยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ จนนำไปสู่ความตกต่ำของเศรษฐกิจไทยอย่างไม่เคยมีมาก่อน ธุรกิจเอกชนน้อย-ใหญ่ทั้งระบบ ธนาคารและสถาบันการเงินกว่า 60 แห่งต้อง “ปิดตัวลง” ผู้คนสิ้นเนื้อประดาตัว แรงงานตกงานกันเป็นจำนวนมากอย่างไม่เคยมีมาก่อน

11 ส.ค.2540 ธปท.ต้องลงนามในหนังสือแสดงความจำนงขอรับความช่วยเหลือด้านการเงินและวิชาการจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (Letter of Intent : LOI) ฉบับที่ 1 จำนวนเงิน 17,200 ล้านดอลลาร์

เหรียญสหรัฐฯในรูปแบบ Stand-by arrangement หรือการทยอยให้ตามหนังสือแสดงเจตจำนงระยะเวลา 34 เดือน (ส.ค.2540-31 พ.ค.2543) พร้อมขอรับความช่วยเหลือจากพันธมิตรอีก 9 ประเทศวงเงินกว่า 13,200 ล้านดอลลาร์ ผ่านธนาคารพัฒนาเอเชียและธนาคารโลก แต่ความช่วยเหลือดังกล่าวก็มาพร้อมกับ “บทลงโทษ” อันรุนแรง!!!

การประกาศปรับเปลี่ยนระบบอัตราแลกเปลี่ยนมาเป็น “ลอยตัวแบบมีการจัดการ (Managed Float)” ส่งผลให้ค่าเงินบาทของไทยไหลรูดจาก 25.28 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯลงไปแตะระดับต่ำสุดที่ 52 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯส่งผลให้บริษัทเอกชนที่มีหนี้สกุลเงินต่างประเทศในมือเวลานั้นมีหนี้เพิ่มขึ้นกว่า 100% ถึงขั้นไม่อยู่ในสถานะที่จะชำระหนี้ได้ ต้องประสบภาวะ “ล้มละลาย” และปรับโครงสร้างหนี้ตามมาเป็นพรวน!

“วิกฤติเศรษฐกิจไทย” ยังสาหัสมากขึ้นไปอีก เพราะเราไม่ได้ประสบวิกฤติที่มาจากกรไหลเข้าของเงินทุนต่างประเทศและจากดุลบัญชีเดินสะพัดที่ขาดดุลต่อเนื่องรุนแรงเพียงอย่างเดียว แต่ยังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจที่เรียกว่า Twin Crisis ในฝั่งของสถาบันการเงินที่ประสบ “วิกฤติ” อย่างรุนแรงเช่นกัน เมื่อมาประจวบกับความ “อ่อนหัด” ต่อการรับมือเงินร้อนของ ธปท.ในเวลานั้น จึงยิ่งเร่งวิกฤติให้จมปลักลงไปอย่างชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อน!!!

เมื่อบริษัทต่างๆประสบปัญหาไม่สามารถชำระหนี้จากค่าเงินที่อ่อนค่ารุนแรงได้ ทำให้สินเชื่อกว่าครึ่งของระบบสถาบันการเงินไทยกลายเป็นหนี้เสีย ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาฐานะเงินกองทุนไม่เพียงพอ เริ่มจากธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม (บีบีซี) ก่อนลุกลามไปสู่ธนาคาร และสถาบันการเงินอื่นๆ อีกนับร้อยตามมา

เมื่อมาประจวบเหมาะกับความไม่มีประสิทธิภาพและล่าช้าในการแก้ไขปัญหาจากการที่ผู้คนแห่ไปถอนเงินออกจากธนาคารพาณิชย์ และบริษัทเงินทุน ที่แม้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินจะอัดฉีดเงินจำนวนมหาศาลเข้ารักษาสภาพคล่องของสถาบันการเงินไทยแต่ก็ยังไม่สามารถต้านทานกระแสตื่นตระหนกของผู้คนได้

ท้ายที่สุดกระทรวงการคลังและ ธปท.ต้องสั่งระงับการดำเนินกิจการชั่วคราวบริษัทเงินทุน 16 แห่ง เมื่อวันที่ 26 มิ.ย.2540 และออกประกาศระงับเพิ่มเติมอีก 42 แห่งในอีก 2 เดือนต่อมา ก่อนจะมาด้วยการ “รูดม่าน” ปิดกิจการถาวรไปถึง 56 แห่งในท้ายที่สุด

ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ที่ถือเป็น “เส้นเลือดใหญ่” ได้ปิดกิจการไปถึง 6 แห่ง ประกอบด้วย ธนาคารกรุงเทพ พาณิชยกรรม (บีบีซี) ธนาคารสหธนาคาร ศรีนคร มหานคร นครหลวงไทยและธนาคารแหลมทอง ส่วนธนาคารไทยแห่งอื่นๆ แม้ไม่ถูกปิดกิจการ แต่ผู้บริหารต้องวิ่งพ่นหาพันธมิตรจากต่างชาติเข้ามาถือหุ้นเพื่อเอาตัวรอด จนทุกธนาคารไม่สามารถจะรักษาสัดส่วนการถือหุ้นใหญ่ของคนไทยเอาไว้แม้แต่แห่งเดียว ผลพวงจากการปิดธนาคาร สถาบันการเงินนับร้อยที่เกิดขึ้น ส่งผลให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงินต้องเข้าไปอัดฉีดเงินและเข้าไปช่วยเพิ่มทุนกู้วิกฤติให้สถาบันการเงินที่ปิดกิจการต้อง “รูดม่าน” ปิดบัญชีความเสียหายด้วยการสร้างหนี้สาธารณะฝากไว้ให้ลูกหลานใช้สูงถึง 1.4 ล้านล้านบาท

แม้กาลเวลาจะผ่านไปจนถึง 20 ปี จนวันนี้หนี้ก้อนมหึมาก้อนนี้ยังเหลืออยู่มากกว่า 900,000 ล้านบาท

นอกจากความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างหนักในประเทศไทย วิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ยังกระจายพิษ
ส่งต่อไปหลายประเทศจนกลายเป็น “วิกฤติการเงินในภูมิภาคเอเชีย” ทำให้ต่างชาติขนานวิกฤติในครั้งนั้น
ว่า “วิกฤติต้มยำกุ้ง” กลายเป็นต้นแบบของวิกฤติการเงินในอีกหลายซีกโลกตามมาจนกระทั่งปัจจุบัน

**ในโอกาสครบรอบ 20 ปีของวิกฤติต้มยำกุ้ง “ทีมเศรษฐกิจ” จึงได้ย้อนรอยสอบถามผู้ที่ผ่าน
ร้อนผ่านหนาวเหตุการณ์ในครั้งนั้น เพื่อสะท้อนข้อคิดและมุมมอง รวมทั้งสะท้อนมุมมองต่อ
เศรษฐกิจไทยที่กำลังเป็นอยู่แนวร่วมหาทางการรับมือหากประเทศไทยต้องเผชิญวิกฤติใน
ลักษณะเดียวกันอีกครั้ง ดังนี้ : “ทง พิทยะ” ย้อนรอยวิกฤติต้มยำกุ้ง**

เริ่มจาก นายทง พิทยะ อดีต รมว.คลัง ที่ประกาศลอยตัวค่าเงินบาทเมื่อวันที่ 2 ก.ค.ได้ย้อนรอย
ที่มาของ “วิกฤติต้มยำกุ้ง” ในครั้งนั้นว่า 10 ปีก่อนเกิดวิกฤติปี 40 เศรษฐกิจไทยเติบโตต่อเนื่องปีละ 9-
10% ทุกปี ทุกคนได้ประโยชน์หมด ราคาที่ดินพุ่ง ดัชนีหุ้นทะยาน ประชาชนมีเงินจับจ่ายใช้สอยกันคล่อง
มือ รัฐบาลจัดเก็บภาษีได้เยอะ แต่ท่ามกลางการเติบโตที่ว่าได้เกิดปัญหาสะสมระหว่างทาง โดยเฉพาะช่วง
5 ปีก่อนวิกฤติ เพราะเศรษฐกิจที่เติบโตจากการกู้ยืมเงินตราต่างประเทศมาใช้จ่าย ภาคเอกชน สถาบัน
การเงินต่างออกไปกู้หนี้ยืมสินเข้ามาจำนวนมากเพื่อปล่อยกู้จนเกิดการลงทุนเกินความพอดีใน
อุตสาหกรรมขนาดใหญ่และอสังหาริมทรัพย์

ขณะเดียวกันประเทศก็มีการนำเข้าสินค้ามากกว่าส่งออกจนเกิดขาดดุลการค้าและดุลบัญชี
เดินสะพัดจำนวนมาก แม้ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพยายามสกัดการเก็งกำไร โดยใช้นโยบายปรับขึ้น
อัตราดอกเบี้ยเพื่อชะลอการเก็งกำไร แต่ผลพวงจากนโยบายเปิดเสรีทางการเงินหรือ BIBF ขณะที่เรา
ยังคงใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ที่ผูกติดค่าเงินบาทไว้กับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ได้ทำให้ค่าเงินบาท
แข็งค่ากว่าที่ควรจะเป็น จึงยิ่งทำให้เงินทุนระยะสั้นทะลักเข้ามาจากการกู้เงินดอกเบี้ยต่ำในต่างประเทศมา
แลกเปลี่ยนเงินบาทเพื่อ “กินส่วนต่าง” ดอกเบี้ย

จุดนี้เองที่ทำให้เจ้าหน้าที่ต่างประเทศเริ่มเห็นความ “เปราะบาง” ของเศรษฐกิจไทยที่เติบโตขึ้นจาก
การเป็นหนี้มากกว่าความสามารถจากการลงทุนตนเอง จึงเริ่มเรียกคืนเงินกู้ สถาบันจัดอันดับเครดิตเริ่ม
ปรับลดเครดิต และในที่สุดก็เกิดการเก็งกำไรค่าเงิน โจมตีค่าเงินบาท โดยกองทุน “เฮดจ์ฟันด์” ซึ่งมีการ
โจมตีค่าเงินอย่างรุนแรงถึง 3 ครั้ง โดยครั้งใหญ่สุดเมื่อเดือน พ.ค.2540 ที่ภายในสัปดาห์เดียวมีการทำเฮ
ดจิ้งกับ ธปท.มากกว่า 40,000 ล้านดอลลาร์

“ขณะที่ ธปท.พยายามปกป้องค่าเงิน โดยต้องดึงเงินทุนสำรองระหว่างประเทศที่มีอยู่ไปใช้
เนื่องจากขณะนั้นยังไม่มีนโยบายเปลี่ยนแปลงนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่ยังยึดติดกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ
เมื่อเราปกป้องค่าเงินจนหมดหน้าตัก ประเทศจึงเริ่มเข้าสู่ความเสี่ยง สถาบันการเงินเริ่มอ่อนแอ ธนาคาร
พาณิชย์และบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ที่กู้เงินต่างประเทศ หรือที่ค้าประกันเงินกู้เริ่มถูกเรียกหนี้คืนจนไม่มี
ความสามารถในการชำระเงินกู้ได้ ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ในสภาพเหมือนธุรกิจที่ขาดเงินทุนหมุนเวียน
รมว.คลังในสมัยนั้นจึงประกาศลาออกในวันที่ 16 มิ.ย.”

ผ่าตัดมะเร็งร้าย...ลอยตัวค่าเงิน

“ผมถูกเรียกให้เข้ามาเป็น รมว.คลัง ในวันที่ 19 มิ.ย. ซึ่งได้เข้ามาประเมินสถานการณ์และเข้าไปดูว่าสถานะ ธปท.เสียหายแค่ไหน ซึ่งพบว่าตอนนั้นเราไม่เหลืออะไรแล้ว เงินทุนสำรองระหว่างประเทศหมดแล้ว ขณะที่เงินทุนยังคงไหลออกอย่างเดียว และประเทศเราไม่มีเครดิตแล้วเหลือแค่เงินสำรองสำหรับพิมพ์ธนบัตรเท่านั้น ทำให้ต้องตัดสินใจประกาศนโยบายลอยตัวค่าเงินบาท เมื่อวันที่ 2 ก.ค. เพราะเราไม่สามารถฝืนต่อไปได้” อดีต รมว.คลังกล่าว

ทันทีที่รัฐประกาศลอยตัวค่าเงินออกมา ความเสียหายที่สั่งสมอยู่ก็ระเบิดออกมา ประชาชนแตกตื่นพากันไปถอนเงินแบงก์ขนาดใหญ่จนขาดสภาพคล่อง ลูกกลมไปทั้งระบบเหมือนเชื้อโรคร้ายระบาด กลายเป็นวิกฤติเศรษฐกิจทั้งประเทศ จนต้องเข้ารับความช่วยเหลือจาก “ไอเอ็มเอฟ” ให้จัดหาเงินกู้ให้ เพราะสภาพเราตอนนั้นเหมือนบริษัทล้มละลาย หมดเครดิตอย่างสิ้นเชิง!

อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจไทยติดลบสุด ๆ อยู่เพียง 2 ปีเท่านั้น คือปี 2540-41 หลังจากนั้นในปี 42 ก็สามารถพลิกกลับมาเป็นบวกได้ เงินบาทที่อ่อนค่าลงทำให้เราส่งออกได้ดีขึ้น การท่องเที่ยวเติบโตขึ้น สินค้าอุตสาหกรรมต่าง ๆ ต้นทุนถูกลงจนเริ่มกลับมาแข่งขันได้อีกครั้ง ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเริ่มกลับมาเป็นบวกทำให้ประเทศไทยเริ่มสะสมพลังงาน จนสามารถใช้คืนหนี้ไอเอ็มเอฟได้ภายใน 6 ปี เทียบกับประเทศอื่น ๆ ที่ใช้เวลาเกิน 10 ปีขึ้นไป

“ผมโดนค่าเป็น 10 ปีจากคนที่เสียหายโทษฐานที่เป็นคนประกาศลอยตัวค่าเงิน ตอนนั้นใครที่กู้เงินดอลลาร์เข้ามาต้องขาดเจ็บกันหมด แต่เราจำเป็นต้องทำ เหมือนผ่าตัดมะเร็งที่ต้องทำเร่งด่วนด้วย ถ้าไม่ทำจะเสียหายยิ่งกว่านี้ ไม่มีทางแก้อื่น เพราะประเทศล้มละลายไปแล้ว”

ส่วนโอกาสจะเกิดวิกฤติขึ้นใหม่อีกหรือไม่นั้น อดีต รมว.คลังกล่าวว่า มีน้อยมาก วิกฤติที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะไม่ใช่จากระบบอัตราแลกเปลี่ยน หรือสถาบันการเงิน แต่จะเป็นเรื่องของระบบเศรษฐกิจที่แท้จริงที่ไม่เติบโต หรือเติบโตต่ำมาก ๆ จนไม่โตเลยอย่างเอสเอ็มอีขายของไม่ได้ แต่ก็เชื่อว่าคงไปไม่ถึงขั้นวิกฤติ เพราะรัฐบาลคงใช้นโยบายเข้าไปช่วยทั้งลดดอกเบี้ย ลดภาษี ขณะที่เมื่อคนรากหญ้าไม่มีกำลังซื้อก็นโยบายประชานิยมเข้ามากระตุ้นได้เรื่อยๆ

อดีต รมว.คลังยังทิ้งท้ายด้วยว่า บทเรียนจากวิกฤติในครั้งนั้น ทำให้เราเรียนรู้และเข้าใจเรื่องการบริหารความเสี่ยง โดยเฉพาะความเสี่ยงทางการเงินซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของธุรกิจ ทุกวันนี้สถาบันการเงินก็ระวังในการปล่อยสินเชื่อมากขึ้น มีระบบป้องกันและบริหารความเสี่ยงมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการสร้างระบบหลังบทเรียนครั้งที่แล้ว

เศรษฐกิจไทยเดินมาไกลจากอดีต

ขณะที่นายอภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์ รมว.คลัง กล่าวว่า ต้นตอวิกฤติเศรษฐกิจปี 40 นั้นเกิดจากการดำเนินนโยบายการเงินที่ผูกค่าเงินบาทกับเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ขณะที่ช่วงนั้นตลาดโลกมีการเปลี่ยนแปลงมีการเคลื่อนย้ายเงินลงทุนเป็นจำนวนมาก บวกกับขนาดของประเทศไทยที่มีขนาดเล็กเมื่อเทียบตลาดเงินโลก เมื่อเราถูกโจมตีค่าเงินบาท จึงไม่สามารถสู้ได้ เป็นจุดเริ่มต้นของวิกฤติเศรษฐกิจ

ย้อนรอยเส้นทางต่อสู้จากวันที่ล้มทั้งยืน

“ก่อนเกิดวิกฤติต้มยำกุ้งนั้น เศรษฐกิจไทยดีมาก เรตติ้งของประเทศดี ดอกเบี้ยในประเทศปรับตัวขึ้น เมื่อต่างชาติมาเสนอเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ บริษัทเอกชนก็แข่งกันไปกู้เงินมาขยายธุรกิจโดยไม่ได้ระมัดระวัง แต่เมื่อถูกโจมตีค่าเงินบาท หุนสำรองของประเทศไทยที่มีอยู่ไม่สามารถจะแบกรับได้ที่สุดจึงต้องประกาศลดค่าเงินบาท ประกอบกับในช่วงนั้นประเทศไทยขาดแคลนเงินดอลลาร์สหรัฐที่จะนำไปใช้หนี้ต่างประเทศ จึงได้เข้าโครงการของไอเอ็มเอฟ โดยต้องยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขมากมาย ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจหดตัวอย่างรุนแรง โรงงานผลิตสินค้าออกมาไม่สามารถขายของได้ บริษัทเอกชนจึง โรงงานปิดตัวไปเป็นจำนวนมาก สถาบันการเงิน ธนาคารพาณิชย์ก็เจ๊งตามไป”

อย่างไรก็ตาม หลังบทเรียนในครั้งนั้น ในส่วนของภาคเอกชนก็มีการปรับตัว เพิ่มความระมัดระวังในการทำธุรกิจ ไม่เร่งขยายธุรกิจเกินจนตัวและไม่ก่อหนี้สินจำนวนมาก เห็นได้จากปัจจุบันบริษัทเอกชนมีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนอยู่ที่ 1 ต่อ 1 หรือ 1 กว่าๆต่อ 1 ต่างจากช่วงวิกฤติเศรษฐกิจปี 40 ที่บริษัทเอกชนหนี้สินสูงกว่าเงินทุนถึง 3-4 เท่าตัว บรรดาธนาคารพาณิชย์ที่ต้องเพิ่มทุนจดทะเบียนเพิ่มความแข็งแกร่งต่างปรับเปลี่ยนรูปแบบการอนุมัติสินเชื่อ มีการนำระบบบริหารความเสี่ยงมาใช้

“ภาคเศรษฐกิจของไทยในปัจจุบันต่างกับเศรษฐกิจในช่วงปี 40 อย่างมาก ปัจจุบันไทยมีความมั่นคงกว่ามาก เรามีเงินทุนสำรองระหว่างประเทศสูงถึง 184,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐสูงกว่าภาระหนี้ต่างประเทศ 3.4-3.5 เท่า ขณะภาคเอกชนไทยมีภาระหนี้ต่างประเทศน้อยมาก เงินกู้ส่วนใหญ่ก็พึ่งพาในประเทศเป็นหลัก ขณะที่ประเทศยังได้ดุลการค้าทำให้มีเงินดอลลาร์สหรัฐไหลเข้า ดังนั้นเศรษฐกิจในปัจจุบันอยู่ในสถานะที่แข็งแกร่ง”

“สวัสดิ์” เดือนสตรัมมีวิกฤติ

ลูกหนี้ในตำนานอีกคนที่ถูกจารึกในวิกฤติต้มยำกุ้ง และเป็นลูกหนี้ที่เขย่าขวัญผู้สนับสนุนเจ้าหนี้มากที่สุดคนหนึ่งตัววลีเด็ด “ไม่มี ไม่หนี ไม่จ่าย” เขาคือ “สวัสดิ์ หอรุ่งเรือง” เจ้าพ่ออุตสาหกรรมเหล็กของไทยได้ย้อนรอยถึงการฝ่าวิกฤติในครั้งนั้นกับ “ทีมเศรษฐกิจ” ว่า ก่อนวิกฤติเขามีหนี้รวมๆ ราว 80,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นหนี้ธุรกิจและหนี้สถาบันการเงินที่เขาใช้เครดิตส่วนตัวค้ำประกันไว้

หลังประกาศลดค่าเงินบาท ทำให้หนี้ก้อนนี้พุ่งพรวดขึ้นไปถึง 170,000-180,000 ล้านบาท แถมดอกเบี้ยเงินกู้ที่เคยอยู่ที่ 4-5% ขยับขึ้นไปเป็น 20-25% กลายเป็นหนี้ก้อนมหึมาท่ามกลางวิกฤติเศรษฐกิจที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะแค่ในไทย แต่ประเทศในเอเชียต่างโดนหางเลขไปด้วย “ตอนนั้นเจ้าหนี้โทร. มาเต็มไปหมด เครียดมากเลยบอกไปว่าผมไม่หนี แต่ตอนนั้นผมไม่มี ผมไม่จ่าย นักข่าวมาสัมภาษณ์ก็บอกไปอย่างนี้”

เขาบอกว่าสุดท้ายเขาต้องยอมแพ้และยอมรับความจริง เดินเข้าไปเจรจากับเจ้าหนี้ ยกรงขวยยอมให้เจ้าหนี้แปลงหนี้เป็นทุน จนทำให้ตัวเขาเหลือสัดส่วนการถือหุ้นเพียง 2-3% ส่งผลให้เจ้าหนี้ทั้งไทยและต่างประเทศเข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ในบริษัทมากกว่า 90% “เสียโรงเหล็กไป เสียธุรกิจ แต่ปลอดหนี้ ทั้งหนี้ส่วนตัวและหนี้บริษัท และเครดิตก็หมดไปด้วย แต่ผมทำใจได้ ของไม่ไช่ของเรา เมื่อสู้ไม่ได้ก็ต้องยอมแพ้

ทำธุรกิจเราต้องรู้ว่าถึงเวลาได้เราได้ ถึงเวลาเสียเราต้องยอมเสีย ผมยอมรับความพ่ายแพ้ไม่ยึดติดจึงทำให้ผมมีวันนี้ผมถือว่าผมผันแปรผันกรรมแล้ว”

“สวัสดิ์”เล่าว่า หลังจากนั้นบริษัทเขาก็ไปรวมกิจการกับโรงเหล็กของบริษัทในเครือปูนใหญ่ เปลี่ยนชื่อเป็นบริษัทมิลเลนเนี่ยน สตีล นำเข้าตลาดหลักทรัพย์ และ “ทาทาสตีล” ธุรกิจเหล็กยักษ์ใหญ่ของโลกก็เข้ามาเทกโอเวอร์ไป สุดท้ายแบ่งกัเจ้าหนี้ที่เป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ก็ได้เงินคืนจากการขายหุ้นให้ทาทาสตีลทำให้แบ่งกัไม่เสียหาย แถมได้กำไร

“สวัสดิ์” ยังได้เตือนคนรุ่นใหม่ว่า วันนี้โลกเชื่อมต่อถึงกัน เป็นยุค Globalization ที่เปิดเสรีถึงกันหมด หากเกิดวิกฤติขึ้นมาก็จะยากยิ่งขึ้น เพราะเราไม่มีแนวป้องกันอีกแล้ว

เขายังมองว่า หากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจครั้งต่อไปจะเกิดกับคนชั้นกลางถึงระดับล่าง ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ปัญหาจะหนักกว่าที่คิด ท่ามกลางเทคโนโลยีที่เข้ามาเปลี่ยนโลกอย่างรวดเร็วจะทำให้คนตกงานอีกมหาศาล เกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย เพราะหุ่นยนต์จะทำงานแทนเกือบทั้งหมด “ดังนั้นทางแก้ผมมองว่าประเทศไทยยังเป็นประเทศด้อยพัฒนา หรือกำลังพัฒนา เราต้องการระบบสาธารณสุขปโภคพื้นฐานอีกมาก ประเทศไทยต้องวางผังเมืองใหม่ สร้างถนนหนทางใหม่ที่ไม่ขวางทางน้ำ เหมือนในปัจจุบันที่เป็นต้นเหตุทำให้น้ำท่วมไปได้ทั่วทุกพื้นที่ รวมทั้งโครงการลงทุนของรัฐประชาชนต้องได้ประโยชน์อย่างถาวร ขณะที่คนไทยคนรุ่นใหม่ต้องปรับตัว ต้องพัฒนาตัวเองให้ทันโลก ไม่เลือกงาน ไม่ขี้เกียจ”

“แต่ที่แย่น่ากลัวที่สุดคือ นักการเมืองห่วยๆที่ยังมีบทบาทและอำนาจอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นต้นเหตุที่เร่งทำให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจได้อีกครั้ง!!” “สวัสดิ์” กล่าวทิ้งท้าย

“ศิริวัฒน์” กับคัมภีร์ฟื้นฟูธุรกิจ

อีก 1 ในผู้ที่บาดเจ็บสาหัสจากวิกฤติต้มยำกุ้งในครั้งนั้นคือ “ศิริวัฒน์ วรเวทวุฒิคุณ” อดีตผู้บริหารบริษัทหลักทรัพย์และเซียนหุ้นที่มีคนลงขันให้บริหารพอร์ตให้ ที่ต้องกลายเป็นบุคคลล้มละลายในทันทีหลังโดนพิษเศรษฐกิจเล่นงานในครั้งนั้น ชีวิตต้องพลิกผันจากที่คิดการใหญ่จะทำ “คอนโดหรู” แถวปากช่องขายไฮโซ-เซเลบ มาทำแซนด์วิชในนาม “ศิริวัฒน์แซนด์วิช” ขายข้างถนน

“ศิริวัฒน์” เล่าว่าในวันนั้นเขามีหนี้เกือบพันล้านบาท เพราะหุ้นที่ใช้บัญชี “มาร์จิ้น” หรือกู้เงินมาเล่นราคาร่วงอย่างหนักทุกตัว จนต้องถูกบังคับขายหรือ “ฟอร์ซเซล” ในราคาขาดทุน คอนโดที่สร้างไว้อย่างหรูโดนทิ้งดาวนจ์จึงไม่เป็นท่า ตัวเขาและภรรยาแบกหนี้ทันทีเกือบพันล้านบาท ต้องปิดบริษัทและถูกฟ้องล้มละลาย

โชคดีที่เจ้าหนี้ใหม่ที่ซื้อหนี้ของเขาไปบริหารไม่ตามไล่บี้เก็บหนี้ต่อ เพราะหุ้นที่เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันถูกขายไปหมดแล้วเลยถูกตีเป็นหนี้สูญ สถานะเขานั้นจึงไม่มีหนี้ ไม่มีเงิน และไม่มีเครดิต!! เขาพร้อมลูกน้องที่เหลืออยู่ 20 คนที่ไม่รู้จะไปไหนต่อ จึงหอบหิ้วกันมาทำแซนด์วิชขายประทังชีวิต ตามคำแนะนำของภรรยาที่เห็นว่าทำงาน ใช้ทุนต่ำ และน่าจะสามารรถเลี้ยงดูครอบครัวและลูกน้องได้

“ผมเป็นเอ็นพีแอลรุ่นแรกของประเทศไทย เพราะล้มดั่งและล้มจริง มีนักข่าวมาสัมภาษณ์ เพราะนักข่าวเคยรู้จักผมอยู่แล้วจากการเป็นผู้บริหารโบรกเกอร์ ไปขายที่ไต้หวันอยู่ข้างถนนก็มีคนมาช่วยซื้อและให้กำลังใจ เพราะสงสาร ผมว่าผมโชคดีที่ได้รับความเห็นใจจากคนไทย ไม่มี

ใครซ้ำเติม ช่วงแรกอาจมีคนปรามาสบ้าง เพราะคิดว่าสร้างภาพคงทำได้ไม่นาน บ้างก็ว่าล้มไม่จริง ผมเองก็ไม่คิดว่าชีวิตจะมายืนขายแซนด์วิชข้างถนนได้ แต่ผมก็พินได้จากแซนด์วิช เพราะผมทำของดีขายใช้ของดี ราคาสูงกว่าเจ้าอื่นแต่กินแล้วติดใจมาช่วยซื้ออีก หากซื้อด้วยความสงสารก็คงขายได้แค่ครั้งเดียว”

“ศิริวัฒน์” เล่าว่าสิ่งที่ทำให้เขายืนหยัดอยู่ได้ เพราะยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น ให้กำลังใจตัวเองและท้องคาถา “ไม่ท้อ ไม่อาย ไม่ยอมแพ้” และจากบทเรียนครั้งนั้น สอนให้เขารู้ว่าต้องรู้จักอยู่อย่างพอเพียง ทุกอย่างเกิดขึ้นได้ ทั้งความผิดพลาดและความสำเร็จ ถ้าสำเร็จแล้วอย่าหลง อย่าคิดว่าตัวเองแน่ แต่ถ้าล้มเหลวแล้วอย่าท้อ ต้องปรับตัวให้ได้กับสถานการณ์ อย่าอาย อย่ากลัวเสียหน้าให้ยอมรับความจริง แล้วหาช่องทางในการฟื้นฟูตัวเองและธุรกิจ

“ที่ผ่านมามีโลกมีร้อยล้านก็อยากมีพันล้าน ประมาทและหลงตัวเอง อีโก้คิดว่าตัวเองแน่ ตัวเองเก่ง แต่เมื่อเจอปัญหาก็ล้มไม่เป็นท่า วันนี้ผมพินแล้วแม้ไม่ได้กลับไปรวยเท่าเดิม แต่ผมมีความสุขเพราะอยู่กับความ พอเพียง”

“ศิริวัฒน์” เผยด้วยว่า เขาเพิ่งกลับมาขายแซนด์วิชอีกครั้งเมื่อ 2 เดือนที่แล้ว เพราะที่ผ่านมามีคณงานมายืนขายยากมาก จึงหันไปทำน้ำเมาเป็นเบอร์รี่ และข้าวอบกรอบฝากขายตามห้างค้าปลีกและสายการบิน แม้จะขายดีแต่โดนห้างกินมาร์จิ้นไป 40% และต้องให้เครดิตกว่าจะเก็บเงินได้ 45 วันเหลือกำไรน้อยมาก จนเมื่อ 2 เดือนที่แล้ว มีเด็กผู้ชายคนหนึ่งตกงานมาติดต่อขอขายแซนด์วิช ทำให้เขาตัดสินใจกลับมาทำอีกครั้ง โดยเริ่มเปิดตลาดเดินขายที่สำเพ็ง และบริการส่งแบบ Delivery ด้วย แถมมีบริการทำอาหารกล่องสำหรับเลี้ยงในงานศพและงานสัมมนาต่างๆด้วย

“ศิริวัฒน์” บอกว่า เด็กคนนี้มีกำไรวันละ 300-500 บาท เขาบอกว่าไม่เคยคิดว่าขายแซนด์วิชจะเปลี่ยนชีวิตจากคนตกงานกลับมามีรายได้อีกครั้ง “ศิริวัฒน์” จึงฝากบอกกับคนที่ตกงาน ต้องการหารายได้ โดยขายแซนด์วิช ติดต่อมาที่เขาโดยตรงได้ที่เบอร์ 0-2676-4772-3

“ศิริวัฒน์” ยังได้วิเคราะห์เศรษฐกิจขณะนี้ให้ฟังว่า หากเกิดปัญหาเศรษฐกิจรอบนี้ มองว่าจะหนักกว่าปี 40 เพราะครั้งนั้นคนเจ็คือ คนรวย นักธุรกิจ สถาบันการเงิน นักอุตสาหกรรมใหญ่ๆ

“แต่ตอนนี้ภาคที่เจอวิกฤติคือ “คนจน” ที่มีหนี้ครัวเรือนสูงถึง 11 ล้านล้านบาท เป็นหนี้ของคนชั้นกลางถึงระดับล่าง เป็นกลุ่มคนที่มีสัดส่วนสูงถึงครึ่งหนึ่งของประเทศ หรือราว 30 ล้านคน มีหนี้รวมกันถึง 11 ล้านล้านบาทที่ต้องดิ้นรนหาเงินมาจ่ายหนี้ กำลังซื้อจึงหดหายทำให้เงินหมุนเวียนในประเทศน้อยลง เศรษฐกิจฝืดเคืองทุกระดับ กำลังซื้อหายตั้งแต่ระดับถนนถึงระดับห้าง ธุรกิจที่ได้รับผลกระทบหนักสุดก่อนคือ SME ซึ่งเขาแนะนำให้ต้องรีบปรับตัว ประหยัดรายจ่ายลดต้นทุน หาช่องทางเพิ่มรายได้ เพื่อประคองตัวประคองธุรกิจให้ผ่านพ้นไปได้”

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า
ฉบับวันจันทร์ที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ.2560

คอลัมน์การเมือง...เรื่องเงิน ๆ : วิฤตติต้มยำกุ้ง 2540 เราเรียนรู้อะไรกันบ้าง

เมื่อวานนี้ครบรอบเหตุการณ์ วิฤตติการณ์ทางการเงินครั้งใหญ่ของประเทศไทย 20 ปี เมื่อ 2 กรกฎาคม 2540 เป็นเรื่องร้ายที่ไม่มีใครอยากให้เกิดขึ้น สำหรับคอลัมน์วันเสาร์ที่ผ่านมาได้ถ่ายทอดเรื่องราวอันอดีตเพื่อมองสู่อนาคตกับอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กรณ์ จาติกวณิช กันไปแล้ว (ลิ้งค์บทความ “เมื่อกรณ์บอกว่า.. สิ่งที่น่าห่วงกว่าวิฤตติเศรษฐกิจคือ ความเสี่ยงที่ไทยจะแข่งขันไม่ได้ จนเศรษฐกิจไม่โต ! “<http://www.naewna.com/politic/columnist/30360>)

คุณกรณ์ได้แสดงความกังวลเอาไว้ว่า ในช่วงเวลานี้มีสิ่งที่น่ากังวลมากยิ่งขึ้นกว่าการเกิดวิฤตติการเงินแบบเมื่อ 20 ปีก่อน นั่นคือ การที่เศรษฐกิจไทยจะไม่โตอันเนื่องมาจากการขาดความสามารถในการแข่งขันในระยะยาวของไทย อันเนื่องมาจากรากปัญหาหลัก 3 เรื่องคือ 1.ความสามารถแรงงาน อันเนื่องมาจากปัญหาการศึกษา 2.ปัญหาระบบราชการ และ 3.สังคมผู้สูงอายุ

วันนี้เราย้อนไปดูกันกับคุณบรรยง พงษ์พานิช อีกครั้งครับว่า..เราเรียนรู้อะไรกันมาบ้าง จากวิฤตติต้มยำกุ้งเมื่อปี 2540

ในวันนี้เมื่อสี่สิบปีก่อน....2 กรกฎาคม 2540 ตั้งแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยเรียกประชุมนายธนาคารทุกแห่งในเวลาเช้านี้ 07.00 น. แล้วประกาศว่า ประเทศไทยจะใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศแบบลอยตัว ให้เป็นไปตามกลไกตลาด ซึ่งหมายความว่า ธปท.จะไม่ใช่ผู้กำหนดและจะไม่แทรกแซงขนาดหนักอย่างที่เคยทำมา (ซึ่งทุกคนก็รู้โดยทันทีเลยว่า ธปท.สารภาพว่าเงินทุนสำรองหมดเกะแล้ว ไม่มีเค้าจะแทรกแซงได้อีก)

...และนั่นก็เท่ากับการประกาศจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการของ“วิฤตติเศรษฐกิจ”ครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดที่ประเทศไทยเคยมี ที่เราเรียกกันว่า“วิฤตติต้มยำกุ้ง” ซึ่งในที่สุดก็ลุกลามไปทั่วทั้งภูมิภาค มี Kimchi Crisis ของเกาหลี Abodo Crisis ของฟิลิปปินส์ Gado Gado Crisis ของอินโดนีเซีย และ Nasi Lemak Crisis ของมาเลเซีย ทอยตามมาติด ๆ

ผมว่าการที่ใช้อาหารประจำชาติมาตั้งฉายาให้วิกฤติเศรษฐกิจที่ลุกลามในครั้งนั้นเป็นเรื่องที่เหมาะสมมากทีเดียว เพราะการลุกลามนั้นไม่ใช่เป็นการติดเชื้อโรคเท่านั้น แต่เพราะสาเหตุที่แท้จริงนั้นมันเป็นเพราะต่างก็กินอาหารแสลงเหมือนๆ กัน นั่นก็คือการลงทุนที่ผิดพลาด(ลงในสิ่งที่มีผลตอบแทนไม่คุ้มค่า) และใช้แหล่งเงินทุนที่ผิดพลาด(เอาเงินกู้ระยะสั้นสกุลต่างประเทศมาลงทุนระยะยาว) สาเหตุ ความเป็นไป วิธีการแก้ปัญหา รวมทั้งเหตุการณ์ต่อเนื่องจากวิกฤติครั้งนั้น คุณบรรยายได้เคยเขียนบรรยายรายละเอียดไว้แล้วในบทความยาว 8 ตอน ที่เขียนเมื่อ 2 ก.ค. 2556-18 ก.ค. 2556 ใครสนใจไปหาอ่านได้ใน ThaiPublica นะครับวันนี้จะพูดถึงบทเรียนที่ได้ กับผลจากการแก้ปัญหา และอุทากรณ์อื่นๆ

การแก้ปัญหาวิกฤติครั้งนั้นของแต่ละประเทศนั้นแตกต่างกัน ไทย อินโดนีเซีย และเกาหลีใต้ ต่างก็ขอเข้ารับความช่วยเหลือจาก IMF ขอเงินกู้ (\$ 17, \$42 และ \$58 พันล้าน ตามลำดับ) โดยยอมตัวเข้าผูกพันตามโครงการปฏิรูปภายใต้บันทึกข้อตกลง(LOI) ขณะที่ฟิลิปปินส์มีปัญหาไม่มากนัก เงินสำรองมีมากและดุลการค้าก็ได้เปรียบ ถึงแม้ค่าเงินจะลดลงมาก แต่เศรษฐกิจก็ถดถอยเพียงเล็กน้อย(ต่ำกว่า 5% ขณะที่ประเทศอื่นๆ มากกว่า 10%) ฟิลิปปินส์จึงใช้แค่ Technical Assistance คำปรึกษาจาก IMF โดยไม่ต้องขอกู้ ...ส่วนมาเลเซียของนายกษ มหาเธร์นั้นไปอีกแนว ประกาศไม่เอา IMF แถมตำรายวัน แล้วก็มี การควบคุมการไหลเข้าออกของทุน (Capital Control) แคมกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนตายตัว (Fixed Exchange Rate) กิ่งๆ ปิดประเทศบางส่วน อาศัยว่ามีเงินทุนสำรองค่อนข้างมาก กับราคาน้ำมันซึ่งเป็นสินค้าส่งออกหลักอันหนึ่งปรับตัวดีขึ้น ก็เลยรอดตัวพัฒนามาได้

วันนี้วิกฤติผ่านมายี่สิบปีเต็ม ต้องบอกว่าทุกประเทศต่างก็ผ่านวิกฤติมาได้ หลังจากต่างก็ชะงักงัน เศรษฐกิจติดลบไปแค่ปีสองปี ในที่สุดก็ตั้งหลักเดินต่อกันได้ ซึ่งแทบทุกประเทศกลับมามีอัตราเติบโตได้ดี ซึ่งถ้านับจากปี คศ.2000 ที่ต่างก็ตั้งหลักกันได้จนถึง คศ.2016 ส่วนใหญ่สามารถกลับมาเติบโตในอัตราที่น่าพอใจ ฟิลิปปินส์ เติบโตได้เฉลี่ย 4.95% ต่อปี ขณะที่อินโดนีเซีย ก็พัฒนาได้ดี เศรษฐกิจเติบโตเฉลี่ยได้สูงถึง 5.3% ต่อปี แคมประชาธิปไตยเบงบาน เผด็จการถูกโค่นล้ม ธรรมชาติก็พัฒนา คนโกงโดนลงโทษ ดัชนีคอร์รัปชันปรับขึ้นจาก 17 คะแนน มาเป็น 37 คะแนน อันดับพุ่งพรวดจาก 140 มาเป็นที่ 90 ของโลก...ด้านมาเลเซียที่ก่อนวิกฤติทำท่าจะโดนไฟไทยแซงหน้า แต่พอหลังวิกฤติกลับเติบโตได้แข็งแรง เฉลี่ยปีละถึง 5.07% จนค่อนข้างมั่นใจว่าจะได้เป็นประเทศพัฒนาแล้วเสียตัวที่ห้าแห่งเอเชียภายในปี 2020 นี้เป็นแน่...ข้างเกาหลีใต้นั้น แทบไม่ต้องพูดถึง แม้จะโดนวิกฤติอ่วมต้องพึ่งเงินช่วยจาก IMF ตั้งครึ่งแสนล้านเหรียญ แต่หลังแก้ไข กัดลูกปืนปฏิรูปหลายด้านจนเติบโตได้เฉลี่ยสูงถึง 4.19% นับว่าโตมากที่สุดประเทศหนึ่งในเหล่าประเทศพัฒนาแล้วทั้งหลาย จนมีรายได้ต่อคนต่อปีเกือบ \$28,000 รั่วรวยเป็นอันดับที่ 25 ของโลก

สรุปว่ามีเพียงประเทศเดียวที่แป้กยาว คือ ประเทศไทยแลนด์ของเราเอง ที่ 2000-2016 เศรษฐกิจเติบโตแบบต่ำเตี้ย เฉลี่ยแค่ 3.95% ต่อปี โดยที่หกปีหลัง (2010-2016) นี้โตแค่เฉลี่ยปีละ 2.98% ที่ไม่ใช่จะแค่ต่ำสุดในเหล่าประเทศที่โดนวิกฤติเท่านั้น แต่นับว่าต่ำสุดแห่งหนึ่งในโลกในเหล่าประเทศกำลังพัฒนา (Emerging Market) เลยทีเดียว ซึ่งถ้าเทียบกับอัตราเติบโตเฉลี่ยมากกว่า 9% ในช่วงสิบปี (1986-1996) ก่อนเกิดวิกฤติแล้ว นับว่าเป็นฟ้ากะเหวเลยทีเดียว

คุณบรรยายบอกว่า... อยากชวนวิเคราะห์หาสาเหตุว่าทำไมวิกฤติเมื่อสี่ปีก่อน ถึงได้เปลี่ยนสถานะเราจากหน้ามือกลายเป็นหลังตีน จากประเทศดาวรุ่งคว้าตำแหน่งเสือตัวใหม่กลายเป็นประเทศติดกับดักฉายา “คนป่วยแห่งเอเชีย” ได้ขนาดนี้ ซึ่งผมขอตั้งประเด็นเป็นข้อๆ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์วิจัยกันต่อหน้าครับ

1. ในวิกฤติต้มยำกุ้งของไทยนั้น เป็นวิกฤติในภาคเอกชน ที่ลงทุนเกินตัว โดยใช้แหล่งเงินผิดประเภท คือไปกู้ระยะสั้นมาจากต่างประเทศ พอเราถูกบังคับให้ลดค่าเงิน ผู้กู้ก็ล้มระเนระนาด แต่ก็ก็เป็นเพียงพวกพ่อค้าคนรวยส่วนใหญ่ คนทั่วไปถึงจะเดือดร้อนจากการที่เศรษฐกิจหดตัวรุนแรง แต่ก็ยังเป็นเพียงระยะสั้น แถมลักษณะสังคมไทยที่ใครเดือดร้อนตงงานก็ยังโอบอุ้มช่วยเหลือ ไม่มีใครอดตาย ทำให้เราไม่มีวิกฤติสังคม ไม่มี Social Unrest... พอเราลดค่าเงินลงมาก สินค้าเกษตรก็ราคาพุ่งขึ้น เกษตรกรกลายเป็นดีขึ้นมา สินค้าส่งออกอื่นๆ ก็พุ่งขึ้นอย่างมากเพราะมี external price adjustment (ลดค่าเงิน) ขนานใหญ่ มีการลงทุนมีการจ้างงานในอุตสาหกรรมส่งออกเพิ่มมาก คนส่วนใหญ่ได้ประโยชน์

2. ประเทศไทยมีวินัยการคลังต่อเนื่องกันมายาวนาน เราจึงมีระดับหนี้สาธารณะที่ต่ำ รัฐบาลจึงมีทางเลือกทางนโยบายที่จะใช้จ่ายเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจได้ค่อนข้างมาก นอกจากนั้นจากการที่เรามีรัฐธรรมนูญ 2540 ที่เน้นการกระจายอำนาจและทรัพยากร กับการให้รัฐบาลมีอำนาจบริหารมากขึ้น ทำให้เกิดนวัตกรรมประชานิยม ที่เอาทรัพยากรส่วนกลางไปใช้จ่ายแจกได้ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการขยายตัวของบทบาทและขนาดของรัฐอย่างมากผ่านรัฐวิสาหกิจ และนโยบายแทรกแซงตลาดแบบต่างๆ (เช่น การค้ำประกันราคาพืชผล) ทำให้ในระยะสั้น ยังทำให้เศรษฐกิจพอจะขยายตัวไปได้

3. จากสองข้อข้างต้น ทำให้เราผ่านวิกฤติมาได้โดยค่อนข้างง่าย ไม่มีแรงกดดันให้ต้องปฏิรูปขนานใหญ่ใดๆ เอกชนมีการเพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มผลิตภาน้อย เพราะไม่มีความจำเป็น สังเกตได้จาก Total Factor Productivity ของภาคอุตสาหกรรมที่แทบไม่เพิ่มเลย การลงทุนเพื่อ upgrade productivity มีน้อย แถมการขยายตัวอย่างมากของรัฐ เท่ากับว่าเอาทรัพยากรจำนวนมากไปอยู่ในภาคที่ประสิทธิภาพ และผลิตภานต่ำ และส่งเสริมให้การคอร์รัปชั่นขยายตัวเต็มที่

4. พอเสถียรภาพค่าเงินกลับมา มีการเกินดุลการค้าและดุลการชำระเงินต่อเนื่อง ค่าเงินย่อมถูกกดดันให้แข็งค่าขึ้น ความได้เปรียบด้านราคาย่อมหมดไป แถมประเทศเกิดใหม่รุ่นใหม่อื่นๆ เริ่มมีประสิทธิภาพการแข่งขัน มีผลิตภานมากขึ้น อุตสาหกรรมส่งออกเราก็เลยเริ่มมีปัญหา ไม่สามารถแข่งขันได้ ในขณะที่หนี้สาธารณะทั้งที่อยู่ในระบบ และที่แอบแฝงอยู่(เช่น ขาดทุนจำนำข้าว ขาดทุนธนาคารรัฐ ฯลฯ) ก็เริ่มที่จะมีเพดานข้อจำกัด การขยายตัวแบบ “รัฐแอบอัด” ก็เริ่มจะถึงทางตัน **คุณบรรยายได้สรุปตอนท้ายไว้ว่า..**

เราเรียนรู้จากวิกฤติ “ต้มยำกุ้ง” น้อยมาก เราแทบไม่ได้ใช้โอกาสจากวิกฤติในการปฏิรูปใดๆ เลย สิ่งที่ทำก็ดูเหมือนจะเป็นแค่สร้างเสถียรภาพความมั่นคงให้กับสถาบันการเงิน(แต่ก็ด้วยต้นทุนที่สูงลิ่ว) แต่ผลิตภานที่แท้จริงของระบบเศรษฐกิจจะมีเพิ่มน้อยมาก พอปัจจัยต่างๆ เริ่มจำกัด เช่น การเข้าสู่สังคมสูงอายุ(แรงงานเริ่มจำกัด) เพดานหนี้เริ่มปริ่มทั้งนี้รัฐ หนี้เอกชน หนี้ครัวเรือน ฯลฯ เราก็เลยติดกับดักถ่วงลงไปทุกที

ยี่สิบปีผ่านไปอย่างรวดเร็ว...แน่นอนครับ เรามีโอกาสน้อยมากที่จะเจอวิกฤติแบบเดิมอีก แต่สิ่งที่น่าจะเจอมากกว่า จะกลายเป็นความหิว ความอด ที่เศรษฐกิจจะไม่เติบโต หรือโตช้า ซึ่งหลายคนบอกว่า นั่นอาจจะเป็นเครื่องป้องกันวิกฤติที่ดีได้อย่างหนึ่ง (วิกฤติมักจะตามการเติบโตที่ร้อนแรง) แต่ที่ผมกลัวมากกว่าก็คือ ประวัติศาสตร์สอนว่า ในยามที่เศรษฐกิจเติบโตช้า ความเหลื่อมล้ำจะยิ่งทวี (เรื่องนี้ Thomas Picketty จะเขียนไว้ชัดในหนังสือ Capital in 21st century ของเขา ว่า ระบบ Capitalism ใน Low growth economy จะค่อยๆ ถ่ายโอนสมบัติจากคนจนไปสู่คนรวย ทำให้ความเหลื่อมล้ำมากขึ้นเรื่อยๆ มันเป็นไปเองตามธรรมชาติของระบบทุนนิยม) ถ้าเป็นอย่างนี้ไปเรื่อยๆ แม้ไม่มีวิกฤติเศรษฐกิจก็อาจมีวิกฤติสังคม ซึ่งถ้าเป็นไปอย่างรุนแรง ก็อาจจะล้มล้างระบบไปเลยอย่างที่เคยเกิดในรัสเซีย จีน เวียดนาม กัมพูชา ซึ่งถ้าเกิดวิกฤติสังคม เกิดสงครามชนชั้น มีสงครามกลางเมืองขึ้นมาจริง เราคงไม่ได้พื้ง่ายๆ เหมือนตอนปี 2540 หรือครับ คงต้องใช้เวลาหลายสิบปีทีเดียว

- ขอขอบคุณคุณบรรยง พงษ์พานิช มา ณ โอกาสนี้ครับ -

คอลัมน์บทบรรณาธิการ : ไทยก้าวสู่มหาอำนาจด้านอาหาร

ประเทศไทยเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลกโดยเฉพาะทรัพยากรธรรมชาติด้านอาหารจนมีค่าเปรียบเปรยมาแต่โบราณกาลว่าในน้ำมีปลา ในนามีข้าวเพราะประเทศไทยมีภูมิประเทศที่มีความหลากหลายทั้งป่าเขา แม่น้ำ ทะเล และอุดมด้วยพื้นที่เพาะปลูก สวน ไร่นา จนองค์การสหประชาชาติได้ให้ความเห็นสำคัญกับประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศซึ่งเป็นแหล่งอาหารป้อนโลก

ประเทศไทยส่งออกผลผลิตด้านอาหารโดยเฉพาะข้าวเป็นอันดับหนึ่งของโลกมาอย่างยาวนาน และไม่เพียงข้าวแต่ไทยยังเป็นแหล่งพืชผักผลไม้และเนื้อสัตว์นานาชนิดที่เป็นผลิตภัณฑ์อาหารส่งออกไปยังหลายประเทศทั่วโลกจนสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย ด้วยศักยภาพพื้นฐานด้านการเกษตรและอาหารของประเทศไทยที่อุดมสมบูรณ์จึงไม่แปลกที่สื่อต่างชาติยกให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอาหารตามท้องถนน (Street Foods) ที่หลากหลายและอร่อยที่สุดในโลก ดังนั้นด้วยความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติด้านอาหารของประเทศไทยที่มีอยู่อย่างพร้อมมูลจึงไม่ยากที่จะพัฒนายกระดับให้

กลายเป็นมหาอำนาจด้านอาหารของโลก หากภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมเกษตรกรอย่างถูกต้องเหมาะสม และจริงจัง

นับเป็นแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ที่รัฐบาลปัจจุบันโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผลักดันนโยบาย ปฏิวัติการทำเกษตรแบบดั้งเดิมมาเป็นการเกษตรยุคใหม่ที่สนับสนุนคนรุ่นใหม่ให้หันมาประกอบอาชีพ เกษตรกรรมด้วยการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการพัฒนาผลผลิต (Young Smart Farmers) ซึ่งนโยบายดังกล่าวเริ่มประสบความสำเร็จ เพราะมีคนหนุ่มสาวรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อย ซึ่งบางคนจบ การศึกษาถึงระดับปริญญาเอกจากต่างประเทศ และบางคนมีอาชีพที่มั่นคง อาทิ วิศวกร หรือสถาปนิกหัน มาทำการเกษตรแบบใหม่ที่บ้านเกิดซึ่งสามารถสร้างรายได้มากกว่าอาชีพเดิม แต่ประโยชน์ที่ได้รับซึ่ง ประเมินค่าไม่ได้ก็คือ ความสุขที่ได้ใช้ชีวิตอย่างอิสระและได้อยู่กับธรรมชาติตลอดจนใกล้ชิดครอบครัว

ปัจจุบันเกษตรกรยุคใหม่หลายรายสามารถใช้ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารเป็นเครื่องมือทาง การตลาดในการโฆษณาขายสินค้าจนสามารถส่งออกผลผลิตการเกษตรยุคใหม่ที่มีการพัฒนารูปแบบหีบ ห่อผลิตภัณฑ์ (Packaging) ที่มีรูปแบบทันสมัยสวยงามน่าซื้อไปยังตลาดต่างประเทศจนมีคำสั่งซื้อ มากมายสร้างรายได้อย่างเป็นกอบเป็นกำโดยสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่เป็นมิตรกับสุขภาพถือเป็นจุดขาย สำคัญ

เกษตรกรคนรุ่นใหม่ยังมีการพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สินค้าการเกษตรที่มี ความหลากหลายและรวมตัวเป็นเครือข่ายทั่วประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกัน และกัน ขณะที่ภาพรวมพื้นที่เพาะปลูกทั่วโลกเริ่มลดลงเรื่อยๆ ทำให้อาณาเขตที่ประเทศไทยจะเป็น มหาอำนาจทางด้านอาหารมีความเป็นไปได้สูงด้วยศักยภาพพื้นฐานของประเทศไทยที่เป็นประเทศอยู่ข้างอู่น้ำ ที่อุดมสมบูรณ์

คอลัมน์เกษตรบูรณาการ : ใครจะได้ไปต่อ ต้องรอดัน

สัปดาห์ที่ผ่านมา ต้องบอกว่า มีการลุ้นระทึกในสถานการณ์แต่งตั้งปลัดกระทรวงมหาดไทย ที่ มีกระแสข่าวต่อต้านจากคนบางกลุ่มที่ในกระทรวงมหาดไทยว่า มันอาจไม่เหมาะสม เพราะเป็นการข้ามหัว กลุ่มรองปลัดที่ต่างทาแบ่งแต่งตั้งตัวรอขึ้นตำแหน่งปลัดกระทรวงอยู่หลายคน แต่อยู่ๆก็มีข่าวว่า ท่าน พล.อ. อนุพงษ์ เผ่าจินดา รมว. มหาดไทย นายฉัตรชัยพรหมเลิศ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นปลัดกระทรวงมหาดไทยคนใหม่แทน นายกฤษฎา บุญราช ปลัดกระทรวงมหาดไทยคนปัจจุบัน ที่จะ เกษียณอายุราชการ ซึ่งตามหลักการว่ากันว่า การไต่เต้าขึ้นสู่ตำแหน่งปลัด มันน่าจะมาจากรองปลัด

แต่นั้นมันก็ไม่ใช้เสมอไป เพราะยุคนี้อะไรก็เกิดขึ้นได้ เพราะมีหลายกระทรวง แม้แต่ปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรียังแฉว่า อาจจะมีการบินมาจากหน่วยงานอื่น ที่มานั่งในตำแหน่งปลัด เพื่อให้เกิดการ หมุนเวียนของหน่วยงานบางหน่วยงาน และจากนี้ไปต้องติดตามว่าจะมีกระทรวงใดบ้าง จะได้ปลัดใหม่ ถอดตำแหน่ง เพราะสัปดาห์ที่ผ่านมา ท่านนายกรัฐมนตรี มีการสั่งการในการประชุม ครม. ว่า ให้ทุกกระทรวง ดูในเรื่องของการเสนอ แต่งตั้ง ในระดับปลัดกระทรวง โดยหากจะต้องมีการปรับเปลี่ยน ต้องนำเสนอให้ เรียบร้อยภายใน 2 สัปดาห์เพื่อให้ปลัดไปดำเนินกระบวนการแต่งตั้งโยกย้ายในระดับอธิบดีต่อไป โดยการ

แต่งตั้งโยกย้ายทุกกระทรวง ให้ยึดอาวุโส ส่วนพวกทำงานดีมีไอเดีย ประสบความสำเร็จ ได้รับการชื่นชม มีสิทธิ์เลื่อนขั้นเท่าเทียมอาวุโสด้วย

มาถึงเรื่องแต่งตั้งโยกย้าย ในส่วนของกระทรวงเกษตรฯ จะมีการขยับขยายในตำแหน่งใดบ้าง และยังคงแว่วว่า ยังอาจต้องลุ่นกันไปอีกราวๆ เพราะเท่าที่ติดตามบอกเลยว่า ในส่วนของตำแหน่ง ปลัดกระทรวงเกษตรฯ ต้องบอกว่า เวลานี้ปิดประตูตายได้เลย เพราะท่านปลัดเกษตรฯ คนปัจจุบัน คนนี้ที่ชื่อ “ธีรภัทร ประยูรสิทธิ” ค่อนข้างเหนียวหนึบ เพราะแม้แต่คนข้างกายท่านรัฐมนตรี ที่ชื่อ พลเอก ฉัตรชัย สาริกัลยะ รมว.เกษตรฯ ยังออกปากลั่นว่า ปลัดท่านนี้เหนียวจริง ๆ และไม่ใช่ว่า ใครจะมา ้งัดแงะออกจาก กระทรวงง่าย ๆ ก็แหงสีท่านเพราะการมาของท่านก็ไม่ใช้ธรรมดา เพราะบินข้ามหัวใครหลายคนมาจาก กระทรวงอื่น และที่สำคัญคนที่มาจากกระทรวงอื่นแล้วผ่านเขี้ยวเล็บของคนกระทรวงเกษตรฯ ได้ 2 ปี ก็คงไม่ธรรมดา งานนี้ต้องบอกว่ามีแม่..ยก ดูแลดี แถมมีกุญชื้อ มือประสาน อย่างเสียเจ มาหนึ่งประกบ เป็น ปลัดเงา จึงเชื่อว่า น่าจะยังเหนียวอีกนาน

มาว่ากันในส่วนของตำแหน่งอธิบดีกรมต่าง ๆ ปีนี้อีกกันว่ากระทรวงเกษตรฯ มีการเกษียณอายุ ราชการ ในระดับ 10 อย่างน้อย 8-9 ตำแหน่ง โดย มีตำแหน่งอธิบดี 3 ตำแหน่ง คือ กรมชลประทาน กรมตรวจบัญชี และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม นอกจากนั้นยังมีตำแหน่งผู้ตรวจราชการ และ ตำแหน่งรองปลัด หลายตำแหน่ง ต้องรอลุ่นยาว ๆ เพราะท่านรัฐมนตรี บอกว่า ณ เวลานี้ยังไม่มีการขยับ ต้องรอลุ่นใกล้ฤดูกาล ตอนนี้อยู่ถึงฤดูลุ่นกันต่อไป เพราะยุคนี้อะไรก็เกิดขึ้นได้ง่าย จากนี้ไปต้องติดตามว่า ใครจะได้ไปต่อต้องรอลุ่น นะเจ้านาย